

Относно: научните трудове на гл. ас. д-р Мариана Малинова Тиен, участваща в конкурс за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“, обявен от Института за исторически изследвания при БАН в „Държавен вестник“, брой 96 от 09.12.2015

От проф. д-р Ма Сипу – Институт по световна история, Китайска академия за обществени науки (Пекин, КНР)

1. **Общо описание на представените материали:**

Представените материали за участие в конкурса за “доцент” на гл. ас. д-р Мариана Малинова Тиен доказват, че тя е утвърден учен, добре позната и високо ценена в КАОН и в БАН, с впечатляваща по своя обем и резултатност дейност. Общият брой на посочените публикации е 48 - на български, китайски и английски езици. От тях 2 самостоятелни монографии (*Генезис и развитие на китайската цивилизация*. 2009 (382 с.) и *Българо-китайски отношения в съвременния период*. 2015 (614 с.)). За обявения конкурс участва с 36 текста, всички публикувани след защитата на докторската ѝ дисертация. Тези публикации се разпределят, както следва: монография – 1, студии – 6, статии – 29. От тях 4 са на чужди езици (3 на китайски, 1 на английски). От статиите: 22 са в реферирани и индексирани списания (3 публикации са издадени в Китай в индексирани международни списания с импакт фактор, 19 са в български индексирани или реферирани издания. Кандидатката е изнесла 26 доклада: На международни научни форуми – 19 (10 на чужд език и 9 на български), един от които в съавторство с доц. д-р Тиен Дзиендзюн. Председател е на организационния комитет на 2 от международните форуми; На национални конференции с международно участие – 5 (1 от тях в съавторство с доц. д-р Тиен Дзиендзюн); На национални конференции – 2. Гл. ас. д-р М. Малинова е работила по 10 научно-изследователски проекта. От тях: 2 индивидуални и 8 международни, на 2 от които е ръководител от българска страна. Участието ѝ в международните проекти е с външно финансиране (от китайска страна).

2. **Характеристика на научно-изследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата:**

Гл. ас. д-р Мариана М. Тиен има богата научно-изследователска дейност, в която проявява висока компетентност и задълбоченост. Кандидатката е дългогодишен опитен експерт в областта на китайската история и култура, с акцент през последните години върху развитието на КНР, проблемите на китайското общество и най-вече върху българо-китайските отношения в съвременния период. Високата ѝ публикационна активност е с широк хронологически и тематичен обхват и се отличава с дълбочина на изследването, убедителни интерпретации на базата на източници на три чужди езика – китайски, английски и руски, които кандидатката владее отлично. Всичките ѝ книги, статии и студии са новост за българската историография, тъй като публикации от този род са все още рядкост в България. Като много положително оценявам умелото ѝ пренасочване от вече утвърден специалист по китайска древност към съвременното развитие на КНР и международните отношения, към ролята на Китай на световната политическа

и икономическа сцена, както и участието ѝ в различни форми на научен живот и обмен. Богатата научно изследователска дейност на кандидатката намира приложение в преподавателската ѝ дейност в България и в Китай [СУ – ЦИЕК, Катедра “Езици и култури на Източна Азия” (2006 – 2009 г) и в Пекиния университет за чужди езици (2011 – 2013 г.)]. Научен и езиков консултант е на 3 китайски дипломанти – магистри в Пекиния университет за чужди езици. Експертната ѝ дейност намира широко приложение в България и в Китай. Доказателствата за признаване на научно-изследователската ѝ дейност в областта на китаистиката в България и в Китай са и поканите за участия като експерт китаист в предавания на най-авторитетните български телевизионни и радио канали (БНТ, БТВ, Нова ТВ, БНР и др.) и в китайската ТВ „Джъдзян” (общо 13). Към това число могат да се добавят и интервюта с нея (общо 8 – 6 в китайски медии и 2 в български), както и работата ѝ като рецензент, научен и езиков консултант на книги за Китай (5) и откритите научно-популярни лекции пред академична и широка аудитория в двете страни (6). Международният авторитет, с който се ползва, личи ясно от факта, че е търсен партньор за провеждане на съвместни изследвания и привличането ѝ в екипа на 6 интернационални археологически експедиции, от които 3 в Китай. Друг важен знак за международното ѝ признание е номинирането ѝ от страна на Министерството на Културата на КНР за международен експерт на първия Международен симпозиум „Културата Мадзябан” (2009 г.), който е под егидата на ЮНЕСКО; престижното спонсориране от страна на Китайската международна асоциация по култура към Министерството на културата на КНР на монографията ѝ *Генезис и развитие на китайската цивилизация* и не на последно място ролята ѝ на експерт при превода от китайски език на учебници по китайски (в 3 части), издадени в Пекин, КНР (2010 г.) от Съвета по чуждестранна китаистика. Обобщено може да се каже, че научно-изследователската, научно-приложна и педагогическа дейност на Мариана Малинова са категорично доказателство за нейните високи качества и възможности и за извоюван авторитет.

3. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата, ясна характеристика на научните приноси:

В съдържателно отношение прави впечатление широкият обхват на проблематиката и многостранността и задълбочеността при разработването ѝ. Научните постижения на кандидата са по няколко линии. Те са особено значими както при обогатяване на съществуващите знания (добре защитената и последователно развивана от авторката теза за значимостта на китайския социален модел, за системата „1 държава, 2 системи” и т.н.), но преди всичко по отношение на новаторството – на неизследвани до този момент в българската, китайската, а някои от тях и в световната историография теми (българо-китайските отношения в различни области – политика и дипломация, култура, образование, икономика, инвестиции, на местно ниво). Като *новост за науката* могат да бъдат характеризирани проучванията ѝ за изворите и историографията за двустранните отношения през съвременния период,

аналитичните ѝ изследвания за публикациите по българистика в Китай, съпоставителните ѝ изследвания (през последните години, вкл. за китайското и българското общество; за ономастиката, превода и т.н.). Монографията ѝ *Българо-китайски отношения в съвременния период* е впечатляваща не само по замисъл, по количество и разнообразие на използваните източници на няколко езика, но и по обем (надхвърля 600 страници!). Това е трудоемка работа дори за екип от специалисти българисти и китаисти от нашите две страни, за което заслужава специални адмирации! Сигурен съм, че книгата ще е от полза не само за студенти в нашите две страни, но и за учени, политици, общественици и за широк кръг от читатели, защото в нея се излагат на обсъждане както въпроси, свързани с двустранните ни отношения, така и проблеми, засягащи социално-икономическото, политическото и културно-историческото развитие на КНР.

4. Отражение на научните публикации в научната литература:

От посочената справка за цитиранията става ясно, че гл. ас. д-р Мариана Малинова е „разпознаваем“ автор с влияние върху развитието на научния диалог в България и в Китай. посочени са 55 цитирания (25 в чуждестранни и международни издания – всички в публикации на чужд език (китайски) и 30 – в български издания). От тях: в реферирани международни издания – 21; в реферирано издание в България – 1.

5. Критични бележки по представените трудове:

Нямам критични бележки. Имам по-скоро препоръки и насърчения към бъдещата ѝ работа. Да не се разкъсва толкова много в различни китаистични теми, тя вече е доказан китаист и като такъв в бъдещата си работа да се фокусира върху актуалните в глобален мащаб проблеми, свързани с ролята на КНР на световната сцена, с мястото на България във формата „16+1“ и в инициативата на нашия държавен и партиен ръководител Си Дзинпин „Един пояс, един път“, с различни проблеми в съвременното развитие на КНР и китайското общество, които вече достатъчно отблизо познава, отчитайки факта, че голяма част от живота ѝ преминава в Китай. Такъв род изследвания биха били от полза не само за науката в България и в КНР, но и в световен мащаб. Има и един технически пропуск – в списъка с публикации е представена само първата книга, не е отразена втората монография, с която кандидатства в конкурса.

6. Лични впечатления на рецензента за кандидата и други данни, непосочени в предхождащите точки:

Познавам М. Малинова повече от 25 години. Личното ми впечатление за нея е за добросъвестен, трудолюбив, задълбочен и изграден изследовател със собствен профил и силно развито чувство за отговорност, не само в професионален, но и в междуличностен план. С честно отношение към професията и колегите, за което свидетелства популярността ѝ сред учените от различни изследователски институти към КАОН, които я търсят за сътрудничество в съвместни научни проекти на най-високо ниво. С последователност тя разработва през годините разнообразни китаистични теми, неизследвани до този момент в България

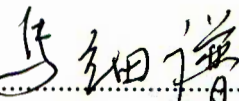
(публикации по китайска история и култура, по проблеми на съвременното китайско общество), а някои от тях и в Китай (българо-китайски отношения в съвременния период; извори и историография за българо-китайските отношения; двустранните отношения в областта на инвестициите, на селското стопанство, на хранително-вкусовата промишленост, в духовната област и на местно ниво). От далечната 1991 г., когато беше съвсем млад аспирант в редовна форма на обучение, тя е извървяла дълъг и плодотворен път, израстнала е и се е утвърдила като ерудиран и сериозен учен, със задълбочени познания по широк кръг проблеми в областта на китаистиката. От първото ѝ обучение по китайски ез. в Пекин през 1993 г., тя непрестанно усъвършенства не само езиковите си компетенции, но обогатява и познанията си по китайска история, социология, културология, външна политика и др. по време на многобройните специализации - квалификационни курсове (3) в Пекинския университет за език и култура (2006 г.); двегодишна постдокторска специализация в Китайския Народен Университет (септември 2007 – юли 2009 г.) и посещенията в 14 различни изследователски института към КАОН (2009-2013 г.), някои от които за работа по съвместни изследователски проекти.

7. Мотивирано и ясно формулирано заключение:

Въз основа на изследователските постижения, учебно-преподавателската практика, широката приложна и експертна дейност на кандидата и предвид личностните ѝ качества и цялостното ѝ научно поведение с пълна убеденост препоръчвам на уважаемите членове на НС на Института за исторически изследвания при БАН да гласуват в подкрепа на избора на гл. ас. д-р Мариана Малинова Тиен да придобие академичната длъжност „ДОЦЕНТ”. Още повече, че тя отдавна отговаря на всички законови изисквания за присъждането ѝ.

29 март 2016 г.

Пекин,

Подпис: .....
(Проф. д-р Ма Сипу)